

Slides:
kortlink.dk/mrsh

SCENARIEDIDAKTIK

Kreativitetsdidaktik – eller meningsfuld og tidssvarende undervisning

Lektor Simon Skov Fougst
Ph.d. cand.pæd., lærer
www.simon-skov-fougst.dk
simon@fougst.dk

Gribskov Læringsdag 7.8.19

KAN BEATHE SKRIVE?

- 2. kl. dansk
- Læsning 15 min.
- Skriveordre: "Skriv om hovedpersonen"
- 25 min. (Novovic, 2017)

www.simon-skov-fougst.dk

KAN BEATHE SKRIVE?

- Inspirationskatalog til fastelavn
- Kontekstualiseret skrivning
- 3 lektioner

• Trods et massivt fokus på stavning fra lærerens side, er det ikke lykkedes at rydde ud i dem (Novovic Fougst, 2017)

www.simon-skov-fougst.dk

MEDDIGTNING PÅ LITTERATUR

- Jesper-Wung-Sung: *En-to-tre-nu*
Meddigtning som hovedpersonen via blogs
- Foug (2015)

Lektor, ph.d., cand.pæd., lærer
Simon Skov Foug
simon.skov.foug@skole.dk

MARIA

- *Jeg aner ikke, hvor lang tid de skal bruge på at skrive deres blogs, så de bliver gode, så de får arbejdet med sproget, og så identiteten bliver troværdig. De skal både lære at bruge blogs som et redskab, der kan bruges til at udtrykke meninger, holdninger og synspunkter, og samtidig er der også analysen og tolkningen af romanen - vi skal stadig arbejde med de danskfaglige sider*
- *"Det var en stor fejl, at jeg ikke fik kommenteret ordentligt på elevernes blogs, og vi fik overhovedet ikke arbejdet med grammatikken."*

www.simon-skov-foug.dk

PARADOKS: FAGLIGHED I DAG

- Lærerne: Skrivning = Stavning
- Beathe: Skrivning = Stavning
- Elev (Jeppe): Skrivning = Stavning
- Stavning er det let målbare
- Det er let at forberede
- Faglighed reduceret til stavning
- PSEUDOFAGLIGHED

www.simon-skov-foug.dk

UDGANGSPUNKTET

- Skolen skal i langt højere grad relatere sig til **verden uden for skolen**
- Omverdenens kommunikationsformer
- **Skolske kommunikationsformer**
  - Simon: *Hvad tror I, vi skal spise i aften?*
  - Tatjana: *Frikadeller?*
  - Simon: *Det var et godt bud, men nej. Er der andre?*
  - Geo: *Rejer?*
  - Simon: *Nej, heller ikke*

www.simon-skov-fouad.dk

TANGGAARD

- Læringsglemsel – frem for fabrik
- "EFFEKTIVITET"
- Udbyttefokus vs. læring
- Proces
- FEJLE
- "Det er forkert"

- Projektarbejdets kompleksitet kan ikke indruges af læringsmål
- Instrumentalisering af læring
- LÆRINGSMÅLS **TYRANISERET** UNDERVISNING

www.simon-skov-fouad.dk

TANGGAARD

- Læring er **IKKE** målet
- **MENNESKET** er målet
- Læring er et middel
- Vi lærer bedst, når vi koncentrerer os om genstanden for læring
  - Målet er at cykle
  - Ikke *at lære at cykle*
- Udbyttefokus vs. læring
  - Målet er at skrive
  - Ikke *at lære at skrive*

www.simon-skov-fouad.dk

10

TANGGAARD

- Vær kreativ!
- **DET ER SVÆRT**

www.limon-skov.foundi.dk

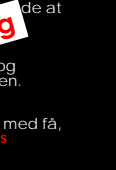

11

BUDSKABET

- Oplægget præsenterer **scenariedidaktik** som en meningsfuld måde at undervise på
- Som en måde at omsætte kreativitetsteori til praksis
- Elever simulerer eller udfolder samarbejde med **praksis** og udvikler produkter, som anvendes i skolen uden for skolen.
- It indgår til fx præsentation, salg og produktion
- Undervisningen gennemføres i en **stramt styret faseopdelt proces** med få, men tydelige delmål i den enkelte fase: **Vurderingsfokus**
- Der **sorteres fra**.
- **RAMMESÆTNING**
- **STRUKTUR**

Produktionsorienteret undervisning

www.limon-skov.foundi.dk

12

DAGSORDEN

- Faglighed
- Læringsteori
- Scenariedidaktik
- Struktur
- Vurderingsfokus
- Timeouts
- Spørgsmål

www.limon-skov.foundi.dk

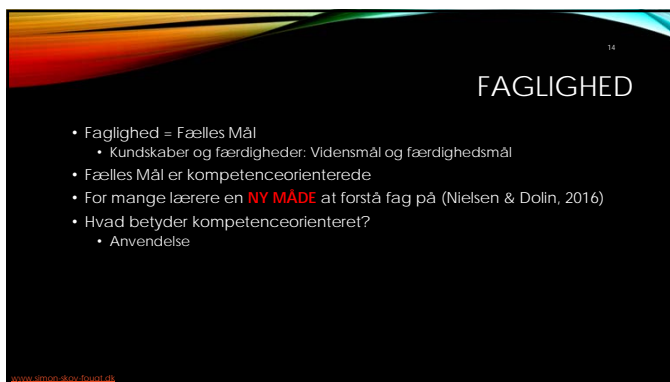

16

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- **BEGREBER:** Viden, procedurer, opgaver og artefakter
Et sprog til at tale om verden og opgaverne i den (begreber, diskurs), en viden om hvad der er og var i verden (fakta), opgaver der skal løses, handlemønstre, til at løse opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i løsningen af opgaver (artefakter).
- **METODER:** En systematisk tilgang til verden
En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver på (metode).
- **SOCIAL KONSTELLATION**
En selvforståelse (rolle) og en plads i et system af relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgå i sammenhængende forløb på (storylines).
- **INTERESSE**
En måde at opfatte noget som vigtigt, godt, rigtigt og forkert (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesse) og en måde at begrunde sine handlinger på (møtiver).
- **PERSPEKTIV**
En måde at opfatte hvad verden er (ontologi), og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi).

HVAD ER
SCENARIO-
DIDAKTIK?

(Bundsgaard & Fougst, 2017)

www.limon.dku.fougst.dk

17

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

- En læge, som har viden om medicin, kender metoder til at give medicin, men ikke har en bevidsthed om, at samarbejder med fx sygeplejersker, har en interesse i at gøre patienter lykkelige, og som dermed mangler perspektiv på verden er en **HELT EKSTREMT DÅRLIG LÆGE!**

BEGREBER
METODER
SOCIAL KONSTELLATION
INTERESSE
PERSPEKTIV

www.limon.dku.fougst.dk

18

FAGLIGHED

- Faglighed er noget med **GØR** på baggrund af **VIDEN**
- PRODUKTION OG RECEPTION
- Faglighed er handling

www.limon.dku.fougst.dk

19

LÆRINGSTEORI

Fra Dewey til SHAFFER

20

ÆLDRE OG MODERNE LÆRINGSTEORIER

- Der er meget bredt forskningsmæssigt belæg for, at den bedste måde at lære på er ved i en **social sammenhæng** at **forholde sig til et problem** i et **meningsfyldt scenarie** (et forestillings- og handlingsforløb med flere mulige udfald) (Bundsgaard, Misfeldt & Helmar, 2011, Fougt, 2015, 2017).
- **Det faglige skal anvendes**. Fx ved at udarbejde en reklame for egen skole, at fremstille boganmeldelser til gavn for andre, søge jobs, udarbejde rejsebeskrivelser, fremstille bræt- eller computerspil, lave cirkus osv.
- **KREA**: At skabe
- **SAMARBEJDE** med nogle, der er gode til noget andet end mig

www.limon-skov.fougt.dk

21

TEKNOLOGIFORSTÅELSE

- Undervisningen tager udgangspunkt i en **DESIGNUDFORDRING**
- **KOMPLEKS PROBLEMSTILLING**
- Andengradsligning = simpelt problem - én rigtig løsning
- Affaldssortering = komplekst problem - ingen facit

www.limon-skov.fougt.dk

22

TEKNOLOGIFORSTÅELSE

- **DESIGN:** Idé, mock-up, prototype, konstruktion – brugerinteraktion
- **PROCES:** Idé, mock-up, prototype, konstruktion – brugerinteraktion
- **VEKSELVIRKNING** mellem **PRODUKTION** og **ANALYSE**

www.dsmc.dtu.dk/fundat

23

DESIGN-BEGREBET

- **DESIGN** = USIKKERHED – BRUGERINTERAKTION
- Mursten
  - Jericho
  - Mesopotanien
  - Born
  - Nørrebro
- **ITERATIVE PROCESSE**

www.dsmc.dtu.dk/fundat

24

SCENARIEDIDAKTIK

Kreativitetsdidaktik – eller meningsfuld og tidssvarende undervisning

---

25

SCENARIEDIDAKTIK

- **Scenariedidaktik** er anvistning på at planlægge, gennemføre og evaluere "Scenariebaseret undervisning [som] er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i roller - en meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål" (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2012, p. 30)
- Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv): **Produktion**
- Produktionsmål: Eleverne skal fremstille noget (læring er deltagelse)
- Med blik for verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Hanghøj et al., 2017)

www.limon-skov.foundi.dk

26

SCENARIEBASERET UNDERVISNING

- I andre uddannelser
  - Sygeplejerske
  - Piloter
  - Politiet
  - Militæret
  - Læreruddannelsen

Mindre i folkeskolen?

www.limon-skov.foundi.dk

27

LYSET PÅ SKOLESTIEN

- Eleverådets ønske om lys på en cykelsti i kommunen
- Gentagne forsøg på kontakter til kommunalbestyrelsen
- Producerede en avis herom – 500 eksemplarer
- 3 mdr. senere var der lys

www.limon-skov.foundi.dk

BOGANMELDELSER

- Planlægning mod mål
- Fagdidaktisk reflekteret integration af it
- Løbende evaluering og justering efter forløb og mål
- Bevidsthed om, at teknologi driller
- God undervisning tager tid

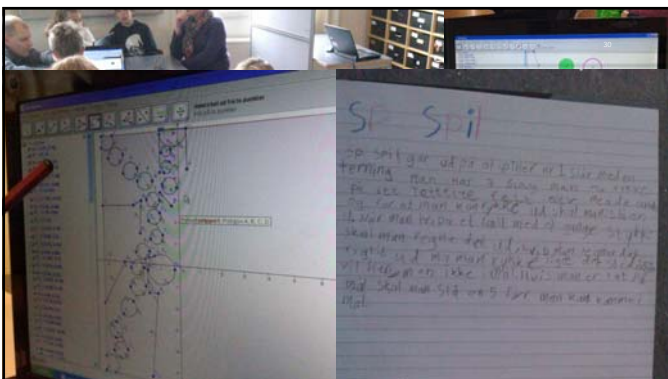

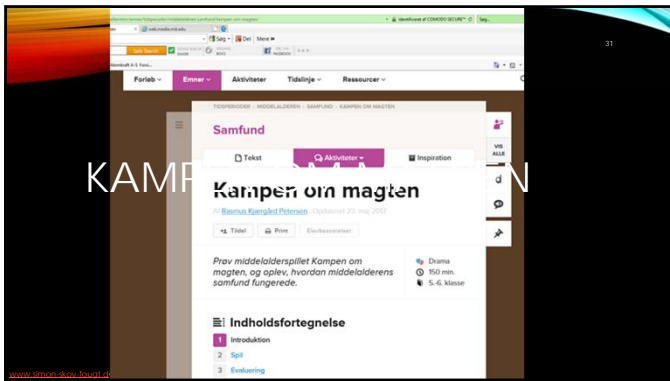

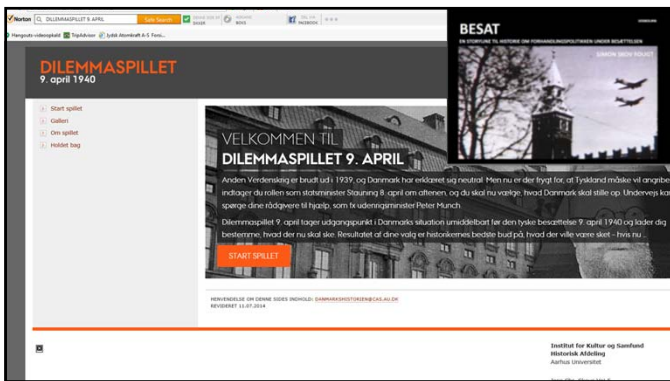

37

SCENARIEBASERET UNDERVISNING

- "Vi vil filme"!
- Fagligheden drukner i produktmål (Bundsgaard, 2005)

www.limon.dk/ny-foungt-4b

38

LÆRING OG PRODUKTION

- Hvordan sikrer vi, at eleverne lærer det intenderede?
- **LÆRING ER EN FORSTYRRELSE I PRODUKTIONSPROCESSEN**
- Der er brug for faglige input
- Elever i grupper, forskellige stadier

www.limon.dk/ny-foungt-4b

39

SCENARIEDIDAKTIK

- Udfordringen i scenariebaserede undervisningsforløb er at **balancere** scenarioniveau (produktion) i forhold til skolen (læring)

- Undervisningsniveauet: **Læring**: *Skrive for at lære*
- Scenarioniveauet: **Produktion**: *Skrive for at afdække sandhed*

- Spilfabrikken: Løn- og arbejdsforhold
- Spor gennem Australien: Pakkede kufferten
- Filminstruktøren Kathrine (Hetmar, 2017)

www.limon.dk/ny-foungt-4b

40

SCENARIEBASERET UNDERVISNING

www.kortlink.dk/fougtdk

41

PLANLÆGNINGSGUIDE

- En stramt styret **faseopdelt** proces
- www.kortlink.dk/r5sk (Fougtdk, 2018)
- Flexibelt værktøj
- Forløbet vil ændre sig

STRUKTUR

www.kortlink.dk/fougtdk

42

VURDERINGSFOKUS

FORENKL VERDEN

43

HJÆLP: VURDERINGSFOKUS

- Holistisk vurdering ("De røde stregers tyranni")
- Vurdering af få, udvalgte faglige områder i hver fase:
- **Vurderingsfokus** (Fougst, Berge, Gedde-Dahl & Øgreid, 2014)
- EIEVERNE SKAL KENDE DEM
- Orienter eleverne mod det faglige

STRUKTUR

www.simon.davou.foundat.dk

44

CASE: KORTFILM

- Bestillingsopgave fra "Statens Filmakademi"
- 8.kl. skal producere kortfilm ud fra arketyriske konflikter (ny elev i klasse, forelskelse, mobning)
- Berettermodellen
- Aktantmodellen
- Undervise 6.kl. i de to modeller
- Læreren er konsulent for Filmakademiet
- Forskeren er observatør for Filmakademiet

www.simon.davou.foundat.dk

45

STRAMT STYRET FASEOPDELT PROCES MED VURDERINGSFOKUS

- Introduktion: Rammesætning
- Kortfilmens dramaturgi: Aktantmodellen, berettermodellen, rekvisit **FAGLIGT INPUT**
- Idégenerering, ud fra tema: Idé, rekvisitter **KONSULENTGODKENDELSE**
- Storyboards: Bærende idé, dramaturgi **KONSULENTGODKENDELSE**
- Optage: Showing og telling **KONSULENTGODKENDELSE**
- Redigere: Klipping **KONSULENTGODKENDELSE**
- Formidling: Præsentation

www.simon.davou.foundat.dk

47

CASE: KORTFILM

- Fagsprog: Aktantmodel, filmfagsprog
- Systematisk tilgang: Manuskript, storyboard,
- Social konstellation: Rollefordeling
- Interesse: Delprodukter præsenteres
- Perspektiv: Manuskripter afvises

"Som konsuler for det handle"

48

STRUKTUR: SEKS FASER MED VURDERINGSFOKUS

- Wake up: **HEY – sætter scenen**
- Jeres verden: **Elevernes livsverden**
- Fagligt loop: **Et fagligt hovedfokus**
- Forberedelse: **Planlæg produktion**
- Produktion
- Evaluering
